

Številka: Up-718/21-11
Datum: 5. 12. 2022

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložil samostojni podjetnik Michael Latin, s. p., Republika Hrvaška, ki ga zastopa odvetniška družba Kozinc in partnerji, o. p., d. o. o., Ljubljana, na seji 5. decembra 2022

sklenil:

Ustavna pritožba zoper sodbo Višjega sodišča v Kopru št. PRp 90/2021, PRp 91/2021 z dne 13. 5. 2021 v zvezi s sodbo Okrajnega sodišča v Kopru št. ZSV 386/2020 z dne 20. 11. 2020 in s plačilnim nalogom Inšpektorata Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Območne enote Koper, št. 40769 z dne 19. 2. 2020 se zavrže.

Obrazložitev

A.

1. Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Območna enota Koper (v nadaljevanju prekrškovni organ) je s plačilnim nalogom št. 40769 z dne 19. 2. 2020 pritožnika spoznal za odgovornega storitve prekrškov po 2. in 34. točki prvega odstavka 7. člena Uredbe o izvajanju uredbe (EGS), uredb (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16 in 76/17 – v nadaljevanju Uredba)¹ in mu na podlagi drugega odstavka 7. člena Uredbe² za vsak prekršek določil globo v višini 420,00 EUR ter izrekel enotno globo v višini 840,00 EUR.³ Zoper plačilni nalog je zagovornik pritožnika vložil zahtevo za sodno varstvo, ki jo je Okrajno sodišče v Kopru zavrnilo s sodbo št. ZSV 386/2020 z dne 20. 11. 2020. Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča št. Up-991/17, U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020 (Uradni list RS, št. 5/21) je zagovornik pritožnika zoper sodbo Okrajnega sodišča v Kopru vložil pritožbo, ki jo je Višje sodišče zavrnilo s sodbo št. PRp 90/2021, PRp 91/2021 z dne 13. 5. 2021. Zoper navedene akte pritožnik vloga ustavno pritožbo.

2. Višje sodišče je v celoti pritrdilo stališčem Okrajnega sodišča. Zavrnilo je pritožbeni očitke pritožnika, da so mu bile kršene ustavne pravice, ker ga sodišče prve stopnje ni zaslišalo in dokazov ni izvajalo na glavni obravnavi. Po presoji Višjega sodišča je kršitelj pravico do izjave imel in jo je tudi izkoristil z zahtevo za sodno varstvo, zaslišanje in izvajanje dokazov pa je namenjeno ugotavljanju dejanskega stanja. Višje sodišče je v nadaljevanju navedlo, da v okviru odločanja o zahtevi za sodno varstvo dejansko stanje ni predmet preizkusa po uradni dolžnosti, zato sodišče dejanskega stanja ne ugotavlja ponovno, temveč mora izvajati dokaze (in na njihovi podlagi ugotavljati dejansko stanje) le v primeru, da pritožnik v zahtevi za sodno varstvo zbudi dvom o odločilnih dejanskih ugotovitvah prekrškovnega organa in predlaga dokaze, z izvedbo katerih bi lahko izkazal svoje trditve, če bi z njimi uspel. Vendar pa po presoji Višjega sodišča pritožnik glede odločilnih dejanskih ugotovitev ni vzbudil dvoma o zaključkih sodišča.⁴

3. Višje sodišče je zavrnilo tudi očitke pritožnika, da postopek ugotavljanja njegove identitete ni potekal pravilno.⁵ Ocenilo je, da je bila njegova identiteta pravilno ugotovljena in da ni bilo treba dopolnjevati dokaznega postopka. Pritožnik naj bi z odplutjem s kraja prekrška sam preprečil identifikacijo na podlagi osebnih dokumentov. Prekrškovni organ naj bi tako moral identiteto pritožnika ugotavljati na druge načine, pritožnik pa naj bi bil tudi osebno prepoznan. Po oceni Višjega sodišča je pritožnik imel možnost, da vpogleda v fotografije v spisu prekrškovnega organa in konkretno navede, da ga na posnetkih ni. Vendar pa naj bi v zahtevi za sodno varstvo zgolj pavšalno trdil, da identifikacija ni bila izvedena nedvoumno. V opisani procesni situaciji zato sodišču prve stopnje naj ne bi bilo treba dopolniti dokaznega postopka ter zaslišati pritožnika in inšpektorja, niti ponovno izvajati dokazov, ki jih je izvedel prekrškovni organ, saj naj pritožnik s pavšalnimi navedbami v zahtevi za sodno varstvo ne bi vzbudil dvoma o pravilnosti ugotovljenega dejanskega stanja.

4. Višje sodišče je zavrnilo pritožbeni očitek pritožnika, da se ni imel možnosti seznaniti z obremenilnimi dokazi, in med drugim pojasnilo,⁶ da se je imel pritožnik po 82. členu Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13 – ZUP) možnost seznaniti z obremenilnimi dokazi pri prekrškovnem organu pred vložitvijo zahteve za sodno varstvo. Po mnenju Višjega sodišča prekrškovni organ ni dolžan strank poučevati o pravici do pregledovanja dokumentov zadev, še posebej ne v predmetni zadevi, ko je pritožnik že ob vložitvi zahteve za sodno varstvo imel strokovno pomoč zagovornika.

5. Tudi očitek pritožnika, da je inšpektorjem onemogočila dostop do njegovega plovila hrvaška policija in ne on sam, je Višje sodišče zavrnilo. Po ugotovitvah Višjega sodišča pritožnik na pozive slovenskih organov plovila že sam ni zaustavil in se na prisotnost inšpektorja ni odzval, s tem pa inšpektorju ni omogočil varnega dostopa do plovila. Po mnenju Višjega sodišča tudi ni dvoma, da je pritožnik dejanje storil naklepno.⁷

6. Višje sodišče je zavrnilo tudi očitke pritožnika v obsegu, v katerem jih je bilo mogoče oceniti kot zatrjevanje dejanske oziroma pravne zmote.⁸ Navedlo je, da se je pritožnik zavedal, da je v vodah, ki so po arbitražni odločbi območje Republike Slovenije, slednja pa je zavezujoča tudi za hrvaške državljane. Po ugotovitvah Višjega sodišča je bil pritožnik seznanjen z določitvijo meje na morju, slednji se namreč poklicno ukvarja z gospodarskim ribolovom, mesto, na katerem je bil, pa zanj ni sporno. Okoliščina, da je hrvaška vlada ribičem zagotavljala, da lahko lovijo kot doslej, torej tudi na območju, ki je po določitvi meje del Republike Slovenije, skupaj z dejstvom, da je pritožnika spremljalo plovilo hrvaške policije, po mnenju Višjega sodišča prav tako potrjuje, da je pritožnik vedel, da lovi v vodah Republike Slovenije. Ker je vsa odločilna dejstva ugotovil že prekrškovni organ, pritožnik pa glede teh dejstev ne zatrjuje česa drugega, temveč le ocenjuje njihov pomen, po mnenju Višjega sodišča dopolnjevanje dokaznega postopka ni bilo potrebno.

7. Pritožnik zatrjuje kršitev pravic iz 22., 23., 25., 27. in 29. člena Ustave ter iz 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – EKČP) in 14. člena Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah (Uradni list SFRJ, št. 7/71, in Uradni list RS, št. 35/92, MP, št. 9/92 – MPDPP). Pri utemeljevanju zatrjevanih kršitev se pritožnik sklicuje tudi na sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP)⁹ in ustavnosodno presojo Ustavnega sodišča.¹⁰

8. Pritožnik poudarja, da so izpolnjeni pogoji za dovoljenost ustavne pritožbe v zadevi prekrška, saj naj bi bile zatrjevane kršitve človekovih pravic podane, izpodbijana odločitev pa naj bi imela zanj hude posledice. Zaradi zavrnitve pritožbe naj bi bil dolžan plačati globo v višini 840,00 EUR ter stroška sodne takse, kar naj bi zanj pomenilo visok znesek in posledično tudi hude finančne posledice. Pritožnik meni, da je v njegovi zadevi prekrška izpolnjen tudi pogoj iz tretjega odstavka 55.a člena Zakona o Ustavnem sodišču

(Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS), saj naj bi šlo za odločitev o pomembnem ustavnopravnem vprašanju, ki presega pomen konkretne zadeve. Sodišče naj bi v zadevi prekrška odločilo brez glavne obravnave in pritožniku posledično naj ne bi omogočilo, da se izjavi do procesnega gradiva, izvaja dokaze v svojo korist in se sooči z obremenilnimi pričami. Ustavnemu sodišču pritožnik predlaga, naj mu zagotovi enako varstvo pravic s tem, da ustavno pritožbo sprejme v obravnavo in izpodbijane akte razveljavi.

9. Pritožnik med drugim trdi, da je njegova osebna prepoznavna in s tem ugotavljanje njegove identitete temeljilo na izjavi uradne osebe, ki je plačilni nalog izdala, ne da bi preverila osebne podatke oziroma dokumente pritožnika. V zahtevi za sodno varstvo naj bi pritožnik zato predlagal, naj sodišče zasliši inšpektorja, hrvaškega policista, druge ribiče in njega. Prvostopenjsko sodišče naj bi sodbo izdalo brez glavne obravnave, drugostopenjsko sodišče pa naj te kršitve ne bi saniralo. Pritožniku naj tako ne bi bilo omogočeno, da bi izpodbijal verodostojnost zanj obremenilnih prič in drugih obremenilnih dokazov ter da bi izvajal dokaze v svojo korist, kar naj bi vodilo tudi do napačne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja. Pritožnik navaja, da se je šele s prvostopenjsko sodbo prvič seznanil z načinom in dokazi, na podlagi katerih je bila ugotovljena njegova identiteta – šlo naj bi za fotografije in podatke o lastništvu plovila. Sodišče naj pritožniku tudi ne bi smelo naložiti bremena za izpodbijanjem vsebine dokazov, za obstoj katerih naj vse do izdaje sodbe prve stopnje sploh ne bi vedel, ker naj ti ne bi bili navedeni v plačilnem nalogu. Odločitev sodišč glede njegove prepoznavne oziroma ugotovitve njegove identitete naj bi tako temeljila na dokazih, glede katerih naj pritožniku ne bi bila dana možnost izjave. Nadalje pritožnik trdi, da je bila ocena sodišč glede obstoja njegovega naklepa neprimerna oziroma neustrezna. Ta naj bi bila v nasprotju z domnevo nedolžnosti ter naj bi bila narejena zgolj na podlagi listinskih dokazov, in to kljub temu, da naj bi pritožnik ves čas opozarjal, da je bil prepričan o svojem pravilnem ravnanju. Navedeno naj bi sodišču postavljalo zahtevo, naj pritožnika na glavni obravnavi zasliši ter se seznanj z njegovo platjo zgodbe, z njegovim miselnim procesom, med drugim o tem, o čem je bil pritožnik prepričan. Brez tega naj sodišči ne bi mogli zaključiti, da je pritožnik ravnal aktivno in naklepno ter da je za storitev prekrškov odgovoren.

B. – I.

10. Ustavno sodišče je v ustavnih pritožbah v zadevah prekrškov, ki jih vlagajo ribiči iz Republike Hrvaške, poleg primera pritožnika soočeno še z več kot 630 primeri takšnih ustavnih pritožb, ki so v bistvenem primerljive z ustavno pritožbo pritožnika. Zato se je odločilo, da svojo prvo odločitev v zadevi, v kateri je šlo za prekršek po Uredbi, obrazloži, in s tem ponovno opozori, kakšna so stališča Ustavnega sodišča o tem, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni za sprejem ustavne pritožbe v zadevi prekrška v obravnavo.

B. – II.

11. Pritožnik najprej trdi, da so zatrjevane kršitve človekovih pravic podane, izpodbijani akti pa naj bi imeli zanj hude posledice. Zaradi zavrnitve pritožbe naj bi bil dolžan plačati globo v višini 840,00 EUR ter stroška sodne takse, kar naj bi za pritožnika pomenilo visok znesek in posledično tudi hude finančne posledice. Po prvem odstavku 55.a člena ZUstS ustavna pritožba ni dovoljena, če ne gre za kršitev človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki bi imela hujše posledice. Šteje se, da ne gre za kršitev človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki bi imela hujše posledice za pritožnika, kadar gre za posamične akte, izdane v zadevah prekrškov (četrti alineja drugega odstavka 55.a člena ZUstS). Z navedeno trditvijo pritožnik ne more izpodbiti zakonske domneve o neobstoju hujših posledic iz prvega in drugega odstavka 55.a člena ZUstS.

12. Ustavno sodišče v posebno utemeljenih primerih izjemoma odloča o ustavni pritožbi zoper posamične akte tudi v zadevah prekrškov. Za posebej utemeljen primer po tretjem odstavku 55.a člena ZUstS gre, če gre za odločitev o pomembnem ustavnopravnem vprašanju, ki presega pomen konkretne zadeve. Pritožnik trdi, da gre v njegovi zadevi prekrška za posebno utemeljen primer. Zato je moralo Ustavno sodišče oceniti, ali je izpolnjen pogoj iz tretjega odstavka 55.a člena ZUstS za sprejem ustavne pritožbe v obravnavo.

13. Pritožnik med drugim trdi, da v postopku o prekršku ni imel možnosti, da bi ga sodišče na glavni obravnavi zaslišalo in mu na ta način omogočilo, da bi se izjavil o fotografijah, podatkih o lastništvu plovila in drugih podatkih, na podlagi katerih naj bi sodišče, poleg osebne prepoznave s strani slovenskega inšpektorja, sklepalo o identiteti pritožnika kot storilca očitane prekrška. Trdi tudi, da mu sodišče kljub dejstvu, da večina dokazov v postopku s plačilnim nalogom ni bila pridobljena po objektivni metodi, temveč na podlagi osebnih zaznav uradne osebe oziroma vpogleda uradne osebe v prej navedene uradne evidence oziroma zbirke podatkov, ni omogočilo izvedbe razbremenilnih dokazov, soočenja z zanj obremenilnimi pričami in tega, da bi se seznanil z obremenilnimi listinskimi dokazi. Prav tako naj pritožnik ne bi imel možnosti, da predstavi svoj pogled glede odgovornosti za očitani prekršek. Iz teh navedb izhaja, da pritožnik zatrjuje kršitve pravic iz 22. člena ter druge in tretje alineje 29. člena Ustave.

14. Ustavno sodišče se je do pomembnih ustavnopravnih vprašanj, kot jih izpostavlja pritožnik, že opredelilo. V primerih, ki so navedeni v nadaljevanju, je izpodbijane sodbe zaradi ugotovljenih kršitev človekovih pravic razveljavilo in jih vrnilo sodiščem v novo odločanje. V zadevi pritožnika je sicer soočeno s situacijo, ko je bilo v postopku o prekršku že mogoče vložiti tudi pritožbo kot redno pravno sredstvo, o kateri je po vsebini odločilo tudi Višje sodišče. Taka procesna situacija na drugačno odločitev o tem, ali je pogoj iz tretjega odstavka 55.a člena ZUstS v zadevi pritožnika izpolnjen, ne more vplivati.

15. Do vprašanja, kdaj mora sodišče kršitelju v postopku o prekršku omogočiti, da se seznanil s procesnim gradivom in se o njem izjavi, se je Ustavno sodišče med drugim opredelilo v odločbah št. Up-319/10, U-I-63/10 z dne 20. 1. 2011 (Uradni list RS, št. 10/11), št. Up-965/11, št. Up-497/14 z dne 24. 11. 2016 (Uradni list RS, št. 79/16, in OdlUS XXI, 36) in v zadnji odločbi št. Up-578/16 z dne 20. 4. 2017 (Uradni list RS, št. 24/17).

16. Tudi do vprašanja, kdaj mora biti kršitelju v prekrškovnem postopku zagotovljena pravica do sojenja v navzočnosti oziroma pravica, da sodišču ustno predstavi svoje razloge in se neposredno sooči z avtorji obremenilnih izjav, se je Ustavno sodišče že opredelilo. To je storilo med drugim v odločbah št. Up-187/13 z dne 7. 10. 2015 (Uradni list RS, št. 80/15) in št. Up-718/13 z dne 7. 10. 2015 (Uradni list RS, št. 80/15, in OdlUS XXI, 17) in v zadnji odločbi št. Up-854/14 z dne 20. 4. 2017 (Uradni list RS, št. 24/17, in OdlUS XXII, 21).

17. V odločbah št. Up-578/16 in št. Up-854/14 je Ustavno sodišče navedlo, da je ustavni pritožbi v zadevah prekrškov izjemoma sprejelo v obravnavo, da bi ponovno zagotovilo spoštovanje svojih odločb in ustavnih pravic obdolžencev v prekrškovnem postopku. Pri tem je poudarilo, da to ne pomeni, da bo Ustavno sodišče tudi v prihodnje obravnavalo prav vsako ustavno pritožbo, ki bi utemeljeno opozarjala na nespoštovanje ustavnosodnih precedensov na področju varstva človekovih pravic v prekrškovnih postopkih, in da ni naloga Ustavnega sodišča, da vedno znova opozarja na pomen obvezujočnosti svojih odločb in sodb ESČP.¹¹ Da bi Ustavno sodišče zagotovilo spoštovanje 22. člena Ustave in s tem enako varstvo pravic vseh tistih pritožnikov, ki so ustavne pritožbe v zadevah prekrškov, v katerih gre za pomembna ustavnopravna vprašanja, do katerih se je Ustavno sodišče že opredelilo, vložili do dne, ko je Ustavno sodišče odločalo o zgoraj navedenih

zadevah, to je do 20. 4. 2017 (pa do takrat še niso bile rešene), je o navedenih zadevah meritorno odločilo z odločbo senata Ustavnega sodišča.

18. Ustavno sodišče o vseh drugih ustavnih pritožbah v zadevah prekrškov, ki so bile vložene po 20. 4. 2017 in v katerih je šlo za pomembna ustavnopravna vprašanja, do katerih se je Ustavno sodišče opredelilo že v več svojih predhodnih odločbah, v katerih je ugotovilo zatrevane kršitve človekovih pravic, ni več odločalo meritorno (po vsebini), temveč jih je iz razloga, ker ne gre za precedenčno ustavnopravno vprašanje, zavrglo. Tak je tudi primer pritožnika.

19. Ob upoštevanju stališč iz odločb Ustavnega sodišča, navedenih v 15. in 16. točki obrazložitve tega sklepa, v katerih je Ustavno sodišče ugotovilo kršitev človekovih pravic v zadevah prekrška, bi ob predpostavki, da so očitki pritožnika, kot so opredeljeni v 13. točki obrazložitve tega sklepa, utemeljeni, lahko šlo za kršitev pravic pritožnika iz 22. člena ter iz druge in tretje alineje 29. člena Ustave. Vendar ob upoštevanju navedenega v predhodnih točkah obrazložitve tega sklepa,¹² za precedenčno ustavnopravno vprašanje nedvomno (več) ne gre, ker se je do teh vprašanj Ustavno sodišče opredelilo že v več svojih predhodno navedenih odločbah.

20. Iz navedenih razlogov je senat Ustavnega sodišča ustavno pritožbo zavrgel, ker ni dovoljena, pogoji za izjemno obravnavo pa niso izpolnjeni.

C.

21. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi tretje alineje prvega odstavka 55.b člena v zvezi s četrto alinejo drugega odstavka 55.a člena ZUstS ter prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20) v sestavi: predsednik senata Dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA) ter člana Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejel soglasno.

Dr. Dr. Klemen Jaklič
(Oxford ZK, Harvard ZDA)
predsednik senata

¹ Točki 2 in 34 prvega odstavka 7. člena Uredbe se glasita: »Z globo od 1.200 do 41.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki: [...] 2. opravi aktivnosti z ribiškimi plovilom v nasprotju z izdanim posebnim dovoljenjem za gospodarski ribolov (prvi odstavek 7. člena Uredbe 1224/2009/ES), [...] 34. ribiškemu inšpektorju ne omogoči varnega dostopa do plovila, prevoznega sredstva ali prostora, v katerem se ribiški proizvodi skladiščijo, predelujejo ali tržijo, ne zagotovi varnosti, ga pri njegovem delu ovira, ustrahuje ali se vmešava v opravljanje njegovih nalog (prvi odstavek 75. člena Uredbe 1224/2009/ES).«

² Drugi odstavek 7. člena Uredbe se glasi: »Z globo od 420 do 33.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.«

³ Očitek pritožniku v postopku o prekršku je bil, da je »1. dne 22. 11. 2019 ob 10:00 uri na poziciji 45°33,804 N in 13°28,156 E, v morju R. Slovenije izvajal gospodarski ribolov s plovilom 49-UM, z uporabo stoječe mreže in pri tem ribiškemu inšpektorju RS, s tem, ko plovila ni zaustavil, onemogočil dostop do plovila ter oviral državne organe pri opravljanju njihove funkcije, s čimer je kršil prvi odstavek 75. člena Uredbe sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 (v nadaljevanju Uredba 1224/2009) in s tem storil prekršek po 34. točki prvega odstavka 7. člena Uredbe« ter, da je »v istih časovnih in krajevnih okoliščinah kot pod tč. 1. izvajal gospodarski ribolov s stoječimi mrežami s plovila 49-UM, polagal v morje stoječe mreže, pri tem pa ni posedoval ustreznega dovoljenja za ribolov v vodah R. Slovenije, s čimer je kršil točko (e) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1224/2009 v povezavi z drugim odstavkom 5. člena Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in sveta z dne 11. decembra 2013 (v nadaljevanju Uredba 1380/2013) in s tem storil prekršek po 2. točki prvega odstavka 7. člena Uredbe«.

⁴ Glej 7. točko in 11. točko obrazložitve sodbe Višjega sodišča ter 11. točko obrazložitve sodbe Okrajnega sodišča.

⁵ Glej 9. točko obrazložitve sodbe Višjega sodišča in 4. obrazložitve sodbe Okrajnega sodišča.

⁶ Glej 10. točko obrazložitve sodbe Višjega sodišča.

⁷ Glej 12. točko obrazložitve sodbe Višjega sodišča in 9. točko obrazložitve sodbe Okrajnega sodišča.

⁸ Glej 13. točko obrazložitve sodbe Višjega sodišča ter 9. in 10. točko obrazložitve sodbe Okrajnega sodišča.

- ⁹ Pritožnik se med drugim sklicuje na sodbe ESČP v zadevah *Engel in drugi proti Nizozemski* z dne 8. 6. 1976, *Adolf proti Avstriji* z dne 26. 3. 1982, *Dory proti Švedski* z dne 12. 11. 2002, *Jussila proti Finski* z dne 23. 11. 2006 in *Flisar proti Sloveniji* z dne 29. 9. 2011.
- ¹⁰ Pritožnik se med drugim sklicuje na odločbe Ustavnega sodišča št. Up-120/97 z dne 18. 3. 1999 (Uradni list RS, št. 31/99, in OdlUS VIII, 126), št. Up-762/03 z dne 7. 4. 2005 (Uradni list RS, št. 46/05, in OdlUS XIV, 39), št. Up-1062/05 z dne 15. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 31/07, in OdlUS XVI, 47), št. Up-1293/10 z dne 21. 6. 2012 (Uradni list RS, št. 52/12) in št. Up-965/11 z dne 9. 5. 2013 (Uradni list RS, št. 47/13, in OdlUS XX, 15).
- ¹¹ Glej 7. točki obrazložitve v odločbah Ustavnega sodišča št. Up-578/16 in št. Up-854/14.
- ¹² Glej zlasti 17. in 18. točko obrazložitve tega sklepa.